

---

# Mrągowo, st. I, wykop 3, gm. loco, woj. warmińsko-mazurskie, AZP 22-69

---

Informator Archeologiczny : badania 33, 233-234

---

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach  
dozwolonego użytku.

- warstwa IV- jasno-żółty piasek. Warstwy pozbawione były zabytków;

c) profil południowy:

- warstwa I-humus brunatno-szary o miąższowi 40-120 cm. Zawierała nieliczne fragmenty ceramiki współczesnej;

- warstwa II- żwir z wtrętami tlenków żelaza układający się w soczewę o długości 8 m o miąższowi 80 cm w części południowo-wschodniej profilu do 20 cm w narożniku południowo-zachodnim, bez zabytków;

- warstwa III-zlasowane wapno o miąższowi od 12 do 45 cm na długości warstwy II i wraz z nią kończy się;

- warstwa IV- jasno-żółty piasek-calec.

2. Układ warstw w części 2:

- warstwa I- humus brunatno szary o miąższowi od 120 do 200 m. Warstwa przemieszana z gruzem ceglanym (fragmenty pokruszonych cegieł, dachówek typu esówka). Zawierała fragmenty ceramiki nowożytnej i współczesnej;

- warstwa II-żwir o miąższowi około 25-50 cm bez zabytków;

- warstwa III- jasno-żółty piasek-calec.

W części południowo-zachodniej drugiego wykopu odkryto bruk z kamieni różnej wielkości ułożony na podsypce piasku (głębokość około 60 cm) na łącznej długości 280 cm. Nad brukiem wystąpiło skupisko w postaci gruzu ceglanego. Są to prawdopodobnie pozostałości po zabudowaniach gospodarczych. Innym ciekawym znaleziskiem są relikty drewnianej konstrukcji. Drewno w postaci zachowanych trzech belek o przekroju prostokątnym o wymiarach 20 x 50 cm tworzyły obudowę ścian. Przy czym z jednej strony zachowały się 2 belki a z drugiej 1 belka. Konstrukcja posadowiona była na żwirze do głębokości 125-180 cm. Jest to prawdopodobnie pozostałość po dole kloaczny. Przestrzeń w wypełniku konstrukcji o szerokości około 50 cm zajmował humus. W nim znaleziono żelazny klucz do drzwi, fragmenty współczesnej ceramiki, w tym całą porcelanową filiżankę sygnowaną na spodzie znakiem wytwórni wałbrzyskiej i datą - 1845 r.

Natomiast w części południowo-wschodniej drugiej części wykopu natrafiono na skupisko gruzu ceglanego przemieszanego z wapnem (wymary: 120 x 100 cm, głębokość około 165 cm). Zakłócenie to związane jest zapewne z tym, że teren był poddany różnego rodzaju działalności gospodarczo-budowlanej. Dowodem na to jest pozostałość dołu do lasowania wapna. Obok, powyżej dołu, natrafiono na soczewkę popiołu powstałego ze spalania węgla kamiennego w piecach głębokości 40cm, długości 220 cm, miąższowi 5-25 cm.

Chronologię ustalono na połowę XIX w.- XX w.

Materiały i dokumentacja przechowywane są u WKZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

**MRĄGOWO**, st. I, wykop 3, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie, AZP 22-69

- zabudowa nowożytna (XIX-XX w.)

Wyprzedzające badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 13 do 14 kwietnia, przez mgr Izabelę Mirkowską (autorka sprawozdania, WKZ w Olsztynie). Przebadano powierzchnię około 300 m<sup>2</sup>.

Badania archeologiczne podzielone były na dwa etapy. Pierwszy z nich obejmował północno - wschodnią część parceli, drugi południowo - zachodnią. W pierwszym etapie prace polegały na z dokumentowaniu już odsłoniętych nawarstwień kulturowych powstałych w trakcie rozbiórki budynku i wybraniu fundamentów. W tej części parceli zaobserwowano znaczne zróżnicowanie pod względem poziomu ułożenia warstw pomiędzy wgłębieniem po fundamentach budynku a okalającymi je wyżej

masami ziemi. Warstwy w profilu północnym opadały w kierunku południowo - zachodnim. W wykopie zarejestrowano następujące nawarstwienia:

1. brunatno - szary humus o zróżnicowanej miąższości od 30 do 120 cm. Zawierał nieliczne fragmenty ceramiki datowanej na okres nowożytny;
2. warstwa żwiru czasami zawierającego wtręty tlenków żelaza o miąższości od 30 do 80 cm; 3. warstwa jasno - żółtego piasku (calec) do głębokości 100 - 150 cm. Tylko w jednym przypadku zarejestrowano w profilu południowym warstwę zlasowanego zielonkawo - niebieskiego wapna o miąższości od 12 do 45 cm.

W drugim etapie obejmującym część południowo - zachodnią wykopu o wymiarach 10 x 8 m zarejestrowano następujący układ warstw:

1. brunatno - szary humus przemieszany z gruzem ceglany o miąższości od 120 do 200 cm. Zawierał fragmenty ceramiki nowożytnej i współczesnej;
2. warstwa żwiru o miąższości od 25 do 50 cm; warstwa jasno - żółtego piasku do głębokości 280 cm. Dodatkowo natrafiono w profilu południowym wykopu na relikty drewnianej konstrukcji. Były to belki o przekroju prostokątnym o wymiarach 20 x 30 cm. Jest to najpewniej pozostałość po dole kloacznym. Przestrzeń wypełniał humus zawierający fragmenty współczesnej ceramiki, porcelany.

W części południowo - wschodniej wykopu natrafiono na skupisko gruzu ceglano - kamiennego z wapnem. Zakłócenie to związane jest zapewne z prowadzoną tu przez lata różnego rodzaju działalnością budowlaną. Na poziomie dołu z wapnem i gruzem ceglany zaobserwowano warstwę spalenizny.

Odkryte w trakcie przeprowadzonych badań ślady zabudowy i materiał zabytkowy, dowodzą, że teren położony na zapleczu nieistniejącego budynku przechodził różne koleje losu. Najwcześniejsza zabudowa tego terenu mogła mieć miejsce dopiero w połowie XIX wieku. Potwierdzają to również źródła archiwalne, ikonograficzne i historyczne. Pierwszy wpis jaki figuruje w księgach wieczystych dotyczący tego terenu pochodzi z 1865 roku. Natomiast pierwszy katastrat z podziałem na parcele został wykonany w 1906 roku. Również zasięg linii brzegowej nieistniejącego Jeziora Magistrackiego dochodził do omawianej parceli co wskazywałoby, iż nie było tu wcześniejszej zabudowy. Potwierdzają to także wyniki przeprowadzonych badań archeologicznych. Niewątpliwie są to pozostałości budynku lub budynków mieszkalnych z rozbudowanym zapleczem gospodarczym pochodzących z drugiej połowy XIX i XX wieku.

Materiały i dokumentacja przechowywane są u WKZ i w Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Badania nie będą kontynuowane.

**MRĄGOWO**, st. I, wykop 4, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie, AZP 22-69

- zabudowa nowożytna (XIX-XX w.)

Wyprzedzające badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 14 do 21 czerwca, przez mgr Izabelę Mirkowską (autorka sprawozdania, WKZ w Olsztynie). Przebadano powierzchnię około 200 m<sup>2</sup>.

Badania archeologiczne przeprowadzono na terenie dwóch działek budowlanych przy ulicy Moniuszki 6a i 6b. Wykop założono i wytyczono zgodnie z planem realizacyjnym, który zakładał wybudowanie budynku mieszkalno - usługowego z podpiwniczeniem na miejscu rozebranych domów. Obrys wykopu w przeważającej mierze pokrywał się z linią fundamentów rozebranych budynków.

W trakcie prowadzonych prac ziemnych odkryto relikty fundamentów dwóch budynków mieszkalnych na sąsiednich działkach. Pierwszy z nich położony był na parceli przy ul. Moniuszki 6a. Zachowały się jedynie jego fragmenty na poziomie fundamentów, z których północny położony był w odległości około 300 cm od wschodniej krawędzi wykopu i 480 cm od jego krawędzi południowej.